

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 153/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s. r. o., Piaristická 46, Trenčín, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matúš Košara, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 97/2019 z 28. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

██████████ (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), ██████████
██████████ (ďalej aj „sťažovateľka v 2. rade“), a ██████████
██████████ (ďalej aj „sťažovateľ v 3. rade“, spolu ďalej
aj „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s. r. o.,
Piaristická 46, Trenčín, pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu a inú
právnú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)
uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 97/2019
z 28. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že krajský súd napadnutým rozhodnutím
ako odvolací orgán zmenil uznesenie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“)
sp. zn. 4 C 14/2017 z 20. apríla 2017 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“), a to tak,
že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Zmenu uznesenia okresného súdu
krajský súd odôvodnil tým, že v prípade dobrovoľných dražieb súdy nemôžu vydať
neodkladné opatrenie, ak sú navrhovatelia (sťažovatelia) toho názoru, že nie je možné,
aby bolo vykonané záložné právo zo záložnej zmluvy, keďže sťažovatelia sa v prípade
úspešného vykonania dobrovoľnej dražby môžu domáhať ochrany svojich práv žalobou
o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, ktorá je osobitným typom určovacej žaloby podľa
§ 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších
predpisov (ďalej aj „CSP“). Súd teda bude vykonávať následnú súdnu kontrolu platnosti
záložnej zmluvy (*ex post*). Na doplnenie krajský súd poznamenal, že sťažovatelia môžu
požiadať kataster nehnuteľností o zápis informatívnej poznámky o prebiehajúcim súdnom
spore.

2.1 Podľa sťažovateľov krajský súd daným výkladom prakticky poprel zmysel
právneho inštitútu neodkladných opatrení v prípade dobrovoľných dražieb vôbec. Následná
súdna ochrana v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby po vykonaní dražby má
pre sťažovateľov minimálny význam. Sú im mediálne známe prípady, keď po úspešnej
dražbe vydražiteľia prakticky vyhodia ľudí na ulicu bez ohľadu na to, či podali alebo
nepodali žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Jedine nariadené neodkladné opatrenie
v minulosti dokázalo zabrániť už uvedenej situácii. Ľudia na ulici sa ťažko a s veľkým
časovým odstupom dostávajú späť k svojim nehnuteľnostiam. Vlastníctvo nehnuteľností je

prítom neustále menené v zdĺhavých súdnych konaniach a nehnuteľnosti sú s odstupom času schátrané. V prípade sťažovateľov súdy od podania žalôb vo veci samej 4. mája 2017, na ktoré bolo naviazané vydané neodkladné opatrenie, prakticky nevykonali žiaden úkon vo veci. Podľa sťažovateľov je napadnuté rozhodnutie zároveň v rozpore s rozhodovacou praxou všeobecných súdov. Označili rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 41/2019 z 26. februára 2019, sp. zn. 16 Co 163/2018 z 3. júla 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 152/2017 zo 7. júna 2017, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co 55/2017 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 89/2016. Sťažovatelia sa nevedia zmieriť s právnou situáciou, keď všeobecné súdy v obdobných veciach bežne vydávajú neodkladné opatrenie, no v ich veci to tak nie je. Vo vzťahu k nemožnosti vykonať záložné právo okrem opačných súdnych rozhodnutí v obdobných veciach poukázali na obsah svojej žaloby. Tou sa domáhajú určenia, že záložné právo zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 21. októbra 2004 tu nie je, že záložné právo zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 21. októbra 2004 nie je možné vykonať. Sťažovatelia uviedli, že vzniesli námietku premlčania výkonu záložného práva proti záložnému veriteľovi. Svoju pohľadávku zabezpečenú záložným právom, ktorá je tiež premlčaná, preto nemôže uspokojiť výkonom záložného práva.

3. Krajský súd podľa sťažovateľov absolútne neriešil a neskúmal argumenty, a to premlčanie záložného práva, ako aj premlčanie pohľadávky. Cielene sa sústredil iba na obmedzenie základných občianskych práv sťažovateľov na súdnu ochranu. *De facto* znemožnil sťažovateľom brániť sa. Znevýhodnil, doslova zneškodnil obyčajných občanov v prospech ekonomicky silnej banky v zastúpení dražobnou spoločnosťou. Rozhodnutie, aby si sťažovatelia dali najskôr vydražiť dom, a potom sa snažili napadnúť neplatnosť dražby, je absurdné a krajne nespravodlivé, keď existuje v tomto smere celý rad opačných súdnych rozhodnutí. Sťažovatelia presvedčení o nezákonnosti dražby rodinného domu kvôli premlčaniu záložného práva a premlčaniu pohľadávky sa preto obracajú na ústavný súd.

4. Podľa sťažovateľov k uvedenému pristupuje aj porušenie ich základného práva na vlastníctvo majetku. Ak záložný veriteľ pristupuje k výkonu záložného práva, ktorého výkon, ako aj samotná pohľadávka záložného veriteľa sú premlčané, tak jeho konanie

priamo smeruje k zbaveniu vlastníka tohto majetku, a to nezákonným a ústavne konformným spôsobom.

5. Sťažovatelia poukázali na krízovú a neúnosne ťažkú životnú situáciu, do ktorej sa dostali z dôvodu napadnutého rozhodnutia. Tento zvrat v kauze spôsobil všetkým členom rodiny obrovský stres, stratu sociálnych istôt a otras dôvery v spravodlivé súdnictvo. Obnovila sa im trauma pred troch rokov. Obzvlášť sa uvedená situácia dotýka 12 ľudí tvoriacich rodinu a majúcich trvalý pobyt v rodinnom dome.

6. Je podľa nich namieste a dôvodný aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Navrhli ústavnému súdu, aby vydal dočasné opatrenie s takmer identickým znením ako prvé dva výroky neodkladného opatrenia pôvodne nariadeného uznesením okresného súdu sp. zn. 4 C 14/2017 z 20. apríla 2017. Uplatnili si nárok na zadostučinenie v sume 1 000 € za ujmu spôsobenú krajským súdom. Jej výšku odvodili s ohľadom na spôsobenú ujmu, na reálne vzniknutú ekonomickú stratu a ako ekvivalent morálnej nápravy zodpovedajúcej zásahom do základných ústavných práv.

7. Lehotu na podanie ústavnej sťažnosti považujú sťažovatelia za splnenú, pretože napadnuté rozhodnutie bolo ich právnomu zástupcovi doručené 18. decembra 2019 a lehota uplynie najneskôr 18. februára 2020. Vyčerpali všetky opravné prostriedky aj iné právne prostriedky poskytované osobitnými predpismi na ochranu ich základného práva.

8. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovatelia podporili svoju argumentáciu viacerými súdnymi rozhodnutiami. Tie sa zaoberali následkami výkonu záložného práva a boli vydané ústavným súdom (sp. zn. PL. ÚS 23/2014, II. ÚS 261/2013, II. ÚS 237/2011). Poukázali aj na potrebu zohľadnenia toho, že sťažovateľ v 1. rade a sťažovateľka v 2. rade bývajú v nehnuteľnosti, ktorej sa neodkladné opatrenie týka. Upriamili pozornosť na viaceré rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúce sa pojmu obydlia a zásahov do práva na obydlie, tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 279/2012 zaoberajúceho sa pojmom domov. Uviedli aj obdobné veci, v ktorých z dôvodu vznesenia obdobnej námietky

premlčania súdy poskytli ochranu navrhovateľom v podobe nariadenia neodkladného, resp. predbežného opatrenia (Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co 254/2015, sp. zn. 12 Co 126/2013). Napokon odkázali na množstvo súdnych rozhodnutí všeobecných súdov poskytujúcich ochranu neodkladným, resp. predbežným opatrením.

9. Na základe uvedených skutočností sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil napadnuté rozhodnutie, priznal sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 €, ktoré im vyplatí krajský súd, a priznal im aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podanie sťažovateľov možno posúdiť ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 123 a nasl. zákona o ústavnom súde.

17. Ústavný súd v rámci prípravy na predbežné prerokovanie zameranej na splnenie zákonom o ústavnom súde ustanovených podmienok konania pred ústavným súdom zistil, že ústavnú sťažnosť podali oprávnené osoby – strany civilného súdneho procesu v procesnom postavení navrhovateľov (§ 122), návrh je prípustný (§ 55), obsahuje

všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 43, § 123) a sťažovatelia sú v konaní zastúpení advokátom (§ 34 ods. 1) na základe predloženého plnomocenstva výslovne udeleného na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavná sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote (§ 124) po vyčerpaní dostupných právnych prostriedkov (§ 132 ods. 2).

18. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval v senáte, primárne skúmajúc, či vo veci nie sú prítomné dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia tak, že ho zamietol. Jeho výklad podľa nich prakticky poprel zmysel právneho inštitútu neodkladných opatrení v prípade dobrovoľných dražieb. Neskúmaním argumentov sťažovateľov o premlčaní im *de facto* znemožnil brániť sa. Rozhodnutie je podľa nich vzhľadom na celý rad opačných súdnych rozhodnutí nespravodlivé a absurdné.

20. Ústavný súd poznamenáva, že si všimol nesúlad petitu ústavnej sťažnosti s jej odôvodnením v časti označenia dátumu napadnutého rozhodnutia, pretože v petite je uvedený dátum 28. december 2019 namiesto správneho dátumu vydania rozhodnutia 28. novembra 2019, čo považuje iba za chybu v písaní. Ďalší, ale právne významný nesúlad medzi petitom a odôvodnením ústavnej sťažnosti sa prejavil v tom, že v bode III písm. B) ústavnej sťažnosti namietajú sťažovatelia aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, v petite ústavnej sťažnosti táto námietka nie je premietnutá. Ústavný súd vzhľadom na jeho zásadnú viazanosť petitom ústavnej sťažnosti v súlade s § 45 zákona o ústavnom súde ustálil predmet konania pred ústavným súdom tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

III.1 Východiská rozhodovania ústavného súdu

21. V prvom rade ústavný súd prihliadol na povahu rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré je v tejto veci predmetom konania. Pokiaľ ide o ústavnoprávny prieskum rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach (podobne ako pri rozhodnutiach o predbežných opatreniach za prechádzajúcej procesnoprávnej úpravy), poukazuje ústavný súd na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť.

22. V recentných rozhodnutiach (napr. II. ÚS 741/2017, II. ÚS 447/2017, II. ÚS 340/2015) ústavný súd *mutatis mutandis* uviedol, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Posúdenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Aj v konaniach, v rámci ktorých všeobecný súd rozhoduje o neodkladných opatreniach, musia byť dodržané minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. To znamená, že takéto rozhodnutie musí obsahovať výrok, ktorý je koncentrovaným vyjadrením odôvodnenia právneho názoru všeobecného súdu. Ďalej rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené. Všeobecný súd pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach je povinný poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

23. Rovnako však ústavný súd akceptuje určité zníženie nárokov na dostatočnosť zistenia skutkového stavu a obsiahlosť právnej argumentácie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, čo je odôvodnené potrebou rýchleho rozhodnutia o nich na účely účinnej dočasnej úpravy pomerov (porov. I. ÚS 102/05, č. 52/2005 Zb. ÚS

a v ňom citovaná prejudikatúra). Ústavný súd tak v zásade pripúšťa obsahový prieskum rozhodnutí o predbežných opatreniach len z hľadiska ich zjavnej protiústavnosti a arbitrárnosti (porov. II. ÚS 222/04, č. 138/2004 Zb. ÚS).

24. S podobným prístupom sa možno stretnúť v judikatúre ESĽP vo vzťahu k ochrane práv vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá sa postupne ustálila v tom smere, že predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia môžu byť aj konania o predbežných opatreniach, v ktorých sa ale nemusia uplatňovať všetky požiadavky práva na spravodlivé súdne konanie (porov. Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009, najmä ods. 86).

25. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je potom také porušenie, ktoré nie je napraviteľné alebo odstrániteľné následnou činnosťou všeobecného súdu, napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013).

26. Ústavný súd si uvedomuje odlišnosť predošlej právnej úpravy predbežných opatrení a súčasnej právnej úpravy neodkladných opatrení. Inak povedané, prijatím Civilného sporového poriadku sa zmenila koncepcia právnej úpravy predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo cieľom predbežných opatrení dočasne upraviť pomery účastníkov konania a následne rozhodnúť vo veci samej, resp. cieľom bolo eliminovať ohrozenie budúcej exekúcie. Nová právna úprava upúšťa od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Podľa § 336 ods. 1 CSP môže súd pri nariadení neodkladného opatrenia pred začatím konania vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, súd túto povinnosť neuloží. Nová právna úprava pripúšťa nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 CSP), na rozdiel od úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, pri ktorej dočasnosť predbežných opatrení vylučovala možnosť takého výroku, ktorý by bol obsahovo totožný s výrokom vo veci samej.

27. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa v zásade nepovažuje za orgán oprávnený zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (porov. m. m. IV. ÚS 82/09), resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (porov. m. m. III. ÚS 309/2012).

28. Ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Poukazuje preto aj na relevantné časti uznesenia okresného súdu.

29. Neodkladné opatrenie nariadené uznesením okresného súdu spočívalo v uložení zákazu žalovaným v 1. a 2. rade nakladať s konkrétne označenými nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (záhrady a dom) formou zdržania sa vykonania dobrovoľnej dražby do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Sťažovateľom bola súčasne uložená povinnosť do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia podať žalobu vo veci samej o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej im úmyselným porušením zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“) žalovanými v 1. a 2. rade a o určenie, že záložné právo zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 21. októbra 2004 tu nie je.

30. Okresný súd dospel k záveru, že skutočnosti uvedené sťažovateľmi v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a jeho doplnení odôvodňujú nariadenie neodkladného opatrenia. Považoval za dôvodnú potrebu dočasne upraviť pomery strán, pretože žalovaní konajú v rozpore s § 10 ods. 1, § 12 ods. 5 a 17 zákona o dobrovoľných dražbách a s § 1511 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Konštatoval, že pre úmrtie záložcu ([REDACTED]) a právoplatne neukončené konanie o dedičstve po nej nie je možné bez porušenia citovaných ustanovení vykonať dobrovoľnú dražbu. Nie je totiž objektívne možné doručiť znalecký posudok a oznámenie o začatí výkonu záložného práva všetkým vlastníkom predmetu zálohu. Tým je im znemožnené namietat' výšku hodnoty zálohu alebo sa domáhať prípadnej neplatnosti dobrovoľnej dražby z dôvodu, že nie je zrejmé, kto sa stane spoluvlastníkom predmetu zálohu so sťažovateľom v 1. rade. Vyvstáva preto dôvodná obava, že by mohlo dôjsť k trvalému zásahu do práv sťažovateľov, ktorý by nebolo možné napraviť uvedením do pôvodného stavu. Vykonaním záložného práva žalovaného v 1. rade dobrovoľnou dražbou realizovanou žalovaným v 2. rade dôjde k zmene vlastníka založených nehnuteľností. Navyše sťažovatelia v doplnení návrhu vzniesli námietku premlčania proti zabezpečenej pohľadávke.

III.2 Vlastné posúdenie napadnutého rozhodnutia v rámci čl. 46 ods. 1 ústavy

31. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu nevyhodnotil argumentáciu sťažovateľov ako spôsobilú spochybnit' ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu obsahuje zhrnutie obsahu uznesenia okresného súdu sp. zn. 4 C 14/2017 z 20. apríla 2017 a opísanie jeho podstatných dôvodov. Rozsiahlo rekapituluje obsah odvolania žalovaného v 1. rade, po ktorom nasleduje opis vyjadrenia sťažovateľov k odvolaniu. Odvolanie žalovaného v 1. rade krajský súd vyhodnocuje ako opodstatnené. Zameriava sa na podstatnú otázku potreby bezodkladnej úpravy pomerov, ktorej skúmanie vyžaduje Civilný sporový poriadok pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach. Jeho závery v relevantnej časti poukazujú na žalobu o určenie, ktorú podali sťažovatelia 16. mája 2017, ktorú označil za vhodnú na dosiahnutie rozhodnutia, že nie je možné vykonať záložné právo zo záložnej zmluvy z 21. októbra 2004. Krajský súd sa vyjadril aj k alternatíve, že by pred právoplatným skončením tohto súdneho konania došlo k vykonaniu dražby. Odkázal na možnosť podania žaloby o neplatnosť dražby, na zabezpečenie súdnej kontroly platnosti záložnej zmluvy *ex post*. Nevylúčil ani možnosť súdneho posúdenia záložnej zmluvy aj pred vykonaním dražby, o ktorú podľa neho išlo práve v prípade sťažovateľov. Vyjadril sa vo všeobecnosti aj k následkom súdneho rozhodnutia o vyhlásení neplatnosti dražby,

ktorým dochádza k zániku účinkov príklepu, k spätnému zániku vlastníckeho práva vydražiteľa a k eliminácii súdnych sporov vlastníka predmetu dražby. Vyvodil, že je možné dospieť k záveru, že neexistuje potreba bezodkladnej okamžitej úpravy pomerov strán, bez ktorej by bolo právo sťažovateľov ohrozené. Upriamil pozornosť na možnosť požiadať kataster nehnuteľností o zápis informatívnej poznámky o prebiehajúcom konaní k nehnuteľnostiam podľa § 5 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Vďaka tomu budú mať aj tretie osoby vedomosť o prebiehajúcom konaní týkajúcom sa nehnuteľností. Následne krajský súd uzavrel, že pre neosvedčenie všetkých predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh na jeho nariadenie zamietol.

32. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Nezistil, že by posudzované uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené. Jeho právne závery vychádzajú z okolností prípadu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je primerané tomu, že ide o rozhodnutie predbežnej povahy o neodkladnom opatrení a nemožno ho *prima facie* považovať ani za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Nepriamo z neho vyplýva, že neodkladné opatrenie sťažovateľov nebolo opodstatnené, pretože hroziaca ujma, resp. zhoršenie ich právnej pozície nedosiahli takú mieru, že by mali predstihnúť možnosť následnej súdnej ochrany v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Vzhľadom na námietku sťažovateľov o minimálnom význame iniciovania tejto následnej súdnej kontroly odkazuje ústavný súd na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia so zodpovedajúcimi vysvetleniami významu a následkov úspešnej žaloby o neplatnosť dražby v podobe zániku vlastníckeho práva vydražiteľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia okrem iného vyplýva, že sťažovateľka v 2. rade a sťažovateľ v 3. rade ako dlžníci odmietajú plniť svoj záväzok, a preto výkon záložného práva prebieha od roku 2011.

V takomto skutkovom rámci sa krajským súdom zvolená miera úvahy javí ako logická a vyvážená, pričom vychádza z konkrétnych osvedčených skutočností. Vyváženosť úvahy spočíva aj v tom, že sťažovatelia sa v danej situácii domáhajú ochrany svojich práv práve neodkladným opatrením. Ak by ho súd nariadil, tak by to v konečnom dôsledku mohlo znamenať neopodstatnený zásah do práv a povinností protistrany (žalovaného v 1. rade) a zároveň poskytnutie ochrany tomu, kto si svoje povinnosti neplní.

33. Napadnuté uznesenie bolo výsledkom procesného postupu, ktorý bol zákonný a procesnými právnymi normami predpokladaný pre túto formu rozhodovania všeobecných súdov. Ani v tomto smere ústavný súd teda nenašiel pochybenie všeobecného súdu spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07) a ktorý by oprávňoval ústavný súd zasiahnuť do napadnutého uznesenia krajského súdu o neodkladnom opatrení.

34. Ak krajský súd vo veci sťažovateľov rozhodol inak ako iné súdy v konaniach o inej, aj keď obdobnej veci (nariadenie neodkladného opatrenia zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou), nemožno len na tomto základe uzavrieť, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v rozpore s princípom právnej istoty. Tento ústavný princíp je premietnutý v čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP, podľa ktorého právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. V zmysle čl. 2 ods. 3 CSP ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Princíp právnej istoty inštitucionalizovaný v procesnom práve úzko súvisí s požiadavkou predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. To je tiež dôvodom, prečo je pojmovo explicitne naviazaný na existujúcu ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. V nej sa prejavuje na jednej strane vertikálny koncept viazanosti súdu nižšej inštancie záväzným právnym názorom súdu vyššej inštancie (kasačná záväznosť), ale aj argumentačne významný autoritatívny výklad najvyššej súdnej authority (najmä ústavného súdu alebo Najvyššieho súdu Slovenskej republiky).

35. Inými slovami, k porušeniu princípu právnej istoty v konkrétnom prípade v zásade nedošlo iba tým, že sa napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako súdu odvolacieho odlišuje od rozhodnutí iných súdov prvej inštancie alebo iných odvolacích súdov v podobnej veci (nariadenie neodkladného opatrenia zdržať sa výkonu záložného práva). V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že jeho úlohou nie je posudzovať vhodnosť, účelnosť výkladu príslušného právneho predpisu všeobecným súdom. Rovnako tak ústavný súd nezjednocuje rozdielnu judikatúru všeobecných súdov. Rozhodujúce je, či z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je možné zistiť konkrétne úvahy, ktoré súd viedli ku konkrétnemu právnemu záveru.

36. Premietnutím už opísaných východísk na vec sťažovateľov je potrebné upozorniť aj na ďalší zásadný aspekt veci, a to ten, že krajský súd nerozhodol s konečnou platnosťou o úprave právnych vzťahov, ktoré sú predmetom sporu medzi sťažovateľmi a žalovanými. Vo veci samej je na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 14/2017 vedený spor o žalobe sťažovateľov o určenie, že záložné právo zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 21. októbra 2004 tu nie je, že záložné právo zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 21. októbra 2004 nie je možné vykonať. Vo veci samej doteraz nebolo rozhodnuté. Pokiaľ sťažovatelia zdôrazňujú v ústavnej sťažnosti, že krajský súd sa v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nevyjadril k ich námietke premlčania, ústavný súd konštatuje, že o tejto námietke sa bude rozhodovať v spore vo veci samej. Prípadným právnym názorom krajského súdu vysloveným v procesnom štádiu konania o neodkladnom opatrení by okresný súd nemohol byť viazaný, pretože rozhodnutie o námietke premlčania je nepochybne závislé od dokazovania vo veci samej. Sťažovateľom tak zostávajú zachované všetky ich procesné práva a nevydanie neodkladného opatrenia na tom nič nemení.

37. Bez významu nie je ani skutočnosť, že hoci aktuálnemu návrhu sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo vyhovené, sťažovatelia majú možnosť na ochranu svojich práv podať za splnenia zákonných podmienok (§ 329 ods. 3 CSP) nový návrh na neodkladné opatrenie.

38. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. Ustálená rozhodovacia prax ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého základné právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 340/04, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08, I. ÚS 204/2010).

39. Vzhľadom na predložené východiská a závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže ani po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo ani potenciálne možné dospieť k názoru o porušení sťažovateľmi označených ústavných práv napadnutým uznesením krajského súdu.

40. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu